

DOI 10.31558/2519-2949.2024.4.17

УДК 327.8 (510)+(476)

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0921-6142>

Голянич Б. В., Воєнна академія імені Євгенія Березняка

ВІДНОСИНИ КНР ТА РЕСПУБЛІКИ БІЛОРУСЬ: ГЕОСТРАТЕГІЧНИЙ АСПЕКТ

У статті досліджено основні вектори геостратегії КНР щодо Республіки Білорусь. Провідним напрямом у білоруському векторі геостратегії КНР залишається гео економічний, що передбачає наступні аспекти: інфраструктурний розвиток, економічну співпрацю, інноваційні проекти, людський та культурний обмін. Встановлено, що китайсько-білоруські відносини з 2022 року перейшли на рівень «всепогодного всеосяжного стратегічного партнерства», який полягає у розвитку співпраці між країнами у різних сферах в умовах протистояння різноманітним викликам і загрозам, що виникають на шляху їхнього розвитку та безпеки. У рамках китайської гео економічної ініціативи «Один пояс, один шлях» на території Білорусі впроваджено та активно функціонує Китайсько-білоруський індустріальний парк, Білоруська національна біотехнологічна компанія та автомобільний завод. Особливе місце займає Китайсько-білоруський індустріальний парк, який інвестується та керується Китаєм за кордоном. Індустріальний парк виступає як центр інновацій та технологічного розвитку, до якого залучено понад 120 компаній із 15 країн світу з інвестиціями понад 1,4 мільярда доларів США. Галузі, представлені в парку, охоплюють технологічні дослідження та розробки, машинобудування, електронну комерцію та комунікації, логістику, біомедицину, штучний інтелект, розробку мережі 5G та інші сфери. Визначені переваги для КНР у разі вступу Республіки Білорусь до Шанхайської організації співробітництва, а саме: сприяння інтересів Китаю в його стратегічних цілях на Євразійському просторі, зміцнення стабільності та безпеки в регіоні, забезпечення торговельних, економічних та інвестиційних зв'язків між країнами. Зроблено висновок, що основним вектором геостратегії КНР щодо Білорусі є гео економічний, який визначає різні сфери взаємодії між Китаєм та Білоруссю. Співпраця Китаю з Білоруссю сприяє китайській стратегії посилення співпраці з центрально- та східноєвропейськими регіонами ЄС у рамках ініціативи «Один пояс, один шлях».

Ключові слова: КНР, Білорусь, геостратегія, геополітика, зовнішня політика, геополітичні інтереси, «Один пояс, один шлях»

Постановка проблеми в загальному вигляді. Збройна агресія РФ проти України та протистояння з країнами Заходу вплинули на політичний ландшафт у Східній Європі (СЄ), включаючи відносини між державами регіону. Ці події спричинили зміни у традиційних формах співпраці та взаємодії між країнами. В контексті цього нового політичного фону відносини між КНР та Республікою Білорусь (РБ) також зазнали змін.

Останні події, зокрема покращення відносин між Пекіном та Мінськом, свідчать про те, що Китай продовжує сприймати Білорусь як привабливого партнера, незважаючи на нинішні геополітичні турбулентності навколо країни. Це можна пояснити географічним розташуванням Білорусі, яке дає Китаю стратегічну важливість у регіоні СЄ. Навіть за умов санкцій, які застосовані проти Білорусі, Пекін зберігає інтерес у підтримці своїх позицій та реорганізації логістичних мереж у регіоні.

Глибокі і взаємовигідні економічні та політичні зв'язки між Китаєм та Білоруссю продовжують забезпечувати стабільність та сприяти розвитку обох країн. Для Китаю підтримка Білорусі є важливою для забезпечення доступу до ринків та ресурсів СЄ та зміцнення своєї геополітичної позиції в цьому регіоні.

Для Мінська важливість Пекіна лише зростає через санкції Заходу та політичний тиск. Білоруські чиновники шукають способи часткової компенсації втрат від санкцій шляхом нарощування експорту, інвестиційної, фінансової та виробничої співпраці з китайськими партнерами. Глибша співпраця з Китаєм може надати Мінську більшу міжнародну підтримку і сприяти зменшенню його ізоляції на міжнародній арені.

Дослідження питання геостратегії КНР щодо РБ є актуальним через зростаючу геополітичну та гео економічну роль Китаю на міжнародній арені. Розуміння цих відносин дасть змогу визначити особливості Китаю щодо здійснення ним геостратегії, політичних відносин та глобальної взаємодії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню сучасних політичних та економічних зв'язків Китаю з державами колишнього Радянського Союзу, розташованими в СЄ, відводиться відносно мало уваги.

Значно більше уваги даній проблематиці у регіональному контексті приділяли закордонні науковці, такі як: Andrew Cottey, Paul Irwin Crookes, Alexander Cooley, Peter Rutland, Marcin Kaczmarski та інші. Дослідження цих науковців охоплюють питання геополітичних відносин Китаю з державами Центральної та Східної Європи, включаючи Білорусь, зокрема регіональні впливи Пекіну та його відносини з країнами регіону.

До українських науковців, які досліджують питання китайсько-білоруських відносин, можна віднести О. Цапка, Т. Польового, А. Шуляк, С. Кулика, О. Валіон, А. Гриценка, В. Ярмоленка.

Метою статті є дослідження геостратегії КНР щодо РБ в умовах протистояння із Заходом. Для досягнення мети дослідження необхідно вирішення таких дослідницьких завдань: проаналізувати основні вектори геостратегії КНР щодо РБ, розглянути основні шляхи зміцнення геополітичної та економічної позиції Китаю в СЄ через співпрацю з Білоруссю.

Виклад основного матеріалу. Протягом останніх років КНР демонструє значний інтерес до РБ та посилення свого впливу в регіоні. Це проявляється у реалізації комплексу заходів у політичних та економічних сферах, що складає основу для білоруського вектора китайської геостратегії. Пекін успішно адаптується до нинішньої ситуації і активно просуває свої інтереси в Білорусі, враховуючи нові геополітичні умови.

Трансформаційні процеси, що відбуваються впродовж останніх років у РБ свідчать про перебудову й модернізацію її економіки. Інтеграція Білорусі у світову економіку має як потенційні переваги, так і серйозні ризики й загрози. Серед останніх можна виділити: втрату зовнішніх ринків, у тому числі через дискримінацію білоруських товаровиробників, можливість перебоїв у забезпеченні сировинними й енергетичними ресурсами в обсягах, що забезпечують заплановане зростання ВВП, відставання від інших держав у темпах переходу економіки до новітніх технологічних укладів, деградацію технологічної структури реального сектору економіки, дестабілізацію національної фінансової і грошово-кредитної системи, втрату стабільності національної грошової одиниці [1].

На сьогоднішній день Білорусь підтримує торговельно-економічні зв'язки із понад 170 країнами світу, включаючи Китай, РФ, країни Співдружності, низку держав Європи, країни Арабського Сходу, Латинської Америки та інші.

Слід зазначити, що Білорусь мала набагато більші політичні контакти з Китаєм, ніж Україна. Конфлікт на сході України зробив країну менш привабливою для амбіцій Китаю, ніж стабільна Білорусь. До 2014 року співпраця обох країн з Китаєм була схожа за характером, і вони офіційно піднімали свої політичні відносини на рівень стратегічного партнерства, демонструючи яскраві перспективи. Проте після Революції Гідності в Україні, країна більше не є пріоритетом для Китаю [2].

Ця зміна підходу може бути пояснена кількома факторами. Централізована політична система Білорусі, високий ступінь державності та вже наявний рівень інтеграції в економіку створюють контекст до ближчого внутрішнього середовища Китаю для співпраці. Це робить співпрацю з Білоруссю зручною для Китаю на бюрократичному рівні порівняно з Україною.

Китай використовує свої економічні та політичні ресурси для зміцнення свого впливу в регіоні та досягнення своїх стратегічних цілей шляхом розширення економічних зв'язків, інвестицій у ключові сектори білоруської економіки, а також підтримку політичних ініціатив, спрямованих на зміцнення стабільності та підтримку влади в Білорусі.

Білоруська влада, балансуючи між різними центрами сили, веде прагматичну зовнішню політику. Вона намагається залучати іноземні інвестиції та знаходити джерела фінансування в іноземних державах.

Враховуючи конфліктні ситуації, які час від часу виникають між Білоруссю та Росією, китайський напрямок може стати в перспективі альтернативою російському ринку для білоруських товарів. Поступово Китай стає значущим фактором у зовнішній політиці Білорусі, але поки що рівень економічної співпраці з ним не може конкурувати з російськими показниками. У 2018 році обсяг експорту Білорусі в Росію, становив 12,9 млрд доларів США, тоді як у Китай він склав лише 482 млн доларів США [3].

РБ виявляє виразну багатовекторність у своїй зовнішній політиці. Це підтверджується участю президента Білорусі Олександра Лукашенка у саміті Шанхайської організації співробітництва (ШОС) у 2018 році в Китаї, а також зустрічами з президентом Австрії Александром ван дер Белленом наприкінці 2019 року та Держсекретарем США Майклом Помпео на початку 2020 року [4]. Навіть будучи членом Євразійського економічного союзу (ЄАЕС), очолюваного Росією, Білорусь особливо активно зміцнює свої зв'язки з Китаєм, особливо в контексті китайської ініціативи «Один пояс, один шлях» (BRI).

Замість активізації заходів, спрямованих на підтримку глибшої інтеграції Білорусі з ЄС, білоруський уряд звернувся до розвитку зв'язків з Китаєм, країною, яка хоч і географічно далека, але володіє значною економічною міцністю. Мінськ виявляв зацікавленість у зміцненні життєздатних відносин із Китаєм вже протягом тривалого часу. Після повільного розвитку двосторонніх зв'язків між Білоруссю та Китаєм у 1990-х роках, у 2000 році Пекін і Мінськ підписали спільну китайсько-білоруську декларацію про зміцнення всебічного співробітництва у XXI столітті.

У 2010 році під час проведення Єкатеринбурзького саміту Білорусь стала діалоговим партнером ШОС, а в 2015 році отримала статус держави-спостерігача [5]. Протягом 2009 – 2013 років Пекін і Мінськ розширювали співпрацю в різних сферах, підписавши декларацію про стратегічне партнерство та пакет угод у сферах енергетики, промисловості, будівництва та транспортної інфраструктури на суму близько 3,5 млрд доларів [6]. Нової енергії партнерству однозначно додало зростання геостратегічних амбіцій Пекіна, зокрема запуск ініціативи BRI у 2013 році.

Саміт ШОС, який відбувся 15 вересня 2022 року у Самарканді (Узбекистан) ознаменувався кількома помітними подіями, що свідчать про подальше організаційне розширення. Анонсовано процес надання Білорусі повноправного членства в ШОС. Під час участі в Раді голів держав-членів ШОС Сі Цзіньпін та Олександр Лукашенко підбили підсумки співпраці в різних сферах за останні 30 років та вирішили перевести китайсько-білоруські відносини до рівня «всепогодного всеосяжного стратегічного партнерства». Дане партнерство будуватиметься на тісному взаєморозумінні та взаємній підтримці у ключових сферах інтересів для обох країн [7, 8].

Всепогодне всеосяжне стратегічне партнерство в контексті відносин між Китаєм і Білоруссю означає, що ці країни зберігають стійкий рівень взаємної довіри та готовність допомагати один одному в будь-який час і в будь-яких обставинах. Незалежно від змін у міжнародній або регіональній ситуації вони можуть спільно протистояти різноманітним викликам і ризикам, що виникають на шляху їхнього розвитку та безпеки. Обидві країни розвивають широку та глибоку співпрацю у різних сферах, таких як політичних, економічних та культурно-освітніх.

Непомітними для загального кола осіб стали державні візити Президента Білорусі Олександра Лукашенка до Китаю протягом 2023 року, які стали значущою подією в укріпленні та розвитку китайсько-білоруських відносин. Така регулярність двосторонніх візитів виглядає нетиповою для двох різних держав, які знаходяться на відстані приблизно 6000 км одна від одної. Хоча часті візити справді стали несподіванкою для більшості спостерігачів, розвиток китайсько-білоруських відносин показує, що Пекін і Мінськ шукають шляхи розвитку співпраці навіть за суттєво трансформованих геостратегічних обставин та в умовах численних міжнародних викликів.

Під час таких візитів обговорюються ключові аспекти співробітництва, укладаються нові угоди та розвиваються стратегічні партнерства у різних сферах, таких як торгівля, економіка, наука та культура. Також ці візити допомагають зміцнити взаєморозуміння між керівництвами обох країн, сприяють подальшій інтеграції та розвитку співпраці в рамках стратегічного партнерства та відображають взаємний інтерес у поглибленні та розширенні взаємодії між Білоруссю та Китаєм.

Білорусь офіційно стала десятою країною-членом Шанхайської організації співробітництва 4 липня 2024 року під час саміту ШОС в Астані (Казахстан).

Вступ Білорусі до ШОС може забезпечити Китаю додаткові можливості для зміцнення своєї геополітичної та економічної позиції в Центральній та Східній Європі, а саме:

розширення ШОС за рахунок Білорусі призведе до збільшення впливу організації на міжнародній арені, регіональної ваги та політичного впливу, особливо в Євразійському регіоні;

глибока інтеграція Білорусі в ШОС сприятиме зміцненню торговельних, економічних та інвестиційних зв'язків між Китаєм та Мінськом, що сприятиме економічному зростанню обох країн;

включення Білорусі до ШОС сприятиме зміцненню стабільності та безпеки в регіоні, що відповідно підтримуватиме інтереси Китаю в його стратегічних цілях на Євразійському просторі.

Це важливо для забезпечення спокою та стабільності в регіоні, що є ключовим для подальшого розвитку економіки та реалізації проєктів BRI;

створення нових можливостей для співпраці між Китаєм та Білоруссю з метою реалізації інфраструктурних проєктів в регіоні, що сприятиме підвищенню торгівлі, транспортних зв'язків та розвитку економіки в цілому.

Згідно з дослідженнями А. Гриценка та В. Ярмоленка, нинішнє керівництво Білорусі виступає в ролі союзника Китаю в геополітичних змаганнях з США. Ця солідаризація відбувається в обмін на гарантії дипломатичної, безпекової та фінансово-економічної підтримки в разі загрози суверенітету Білорусі або тиску з боку Росії, особливо у випадку можливої агресії проти України. За цими думками, Білорусь прагне активізувати спільні проєкти з Китаєм та залучити нові інвестиції з цієї країни [9]. Зазначені активні заходи Білорусі відображають її стратегічне спрямування на розвиток відносин з Китаєм та посилення їх економічного впливу у регіоні.

У білоруському векторі геостратегії КНР провідним напрямом залишається гео економічний, що передбачає наступні аспекти: інфраструктурний розвиток, економічну співпрацю, інноваційні проєкти, людський та культурний обмін.

Китай для покращення свого торговельного та економічного становища активно інвестує в інфраструктурні об'єкти Білорусі. Для Китаю такі інвестиції важливі з точки зору розширення його впливу в регіоні та забезпечення доступу до ресурсів і ринків Білорусі. У той же час, для Білорусі відкриваються можливості отримання необхідних ресурсів для розвитку своєї інфраструктури та економіки.

Стратегічне партнерство між Білоруссю та Китаєм у різних галузях економіки в рамках гео економічної ініціативи ОПОШ впроваджено в таких проєктах: Китайсько-білоруський індустріальний парк, Білоруська національна біотехнологічна компанія та автомобільний завод [10].

Китайсько-білоруський індустріальний парк, відомий як «перлина» ОПОШ, на сьогоднішній день є найбільшим індустріальним парком, який інвестується та керується Китаєм за кордоном. Цей індустріальний парк виступає як центр інновацій та технологічного розвитку, сприяючи обміну знаннями та технологіями між Білоруссю та Китаєм. Завдяки своїм високим стандартам у сферах екології та сталого розвитку, він також є прикладом того, як розвивати промисловість, зберігаючи при цьому природне середовище.

Усі ці характеристики роблять Китайсько-білоруський індустріальний парк важливим елементом економічної інфраструктури обох країн та допомагають підтримувати стабільність та зростання їх економік.

Через парк Китай залучив 120 компаній із 15 країн світу з інвестиціями понад 1,4 мільярда доларів США. Галузі, представлені в парку, охоплюють технологічні дослідження та розробки, машинобудування, електронну комерцію та комунікації, логістику, біомедицину, штучний інтелект, розробку мережі 5G та інші сфери [11]. Це свідчить про значний інтерес іноземних компаній до співпраці з Китаєм та Білоруссю в цьому індустріальному парку, а також підтверджує його значущість як платформи для розвитку різноманітних галузей економіки та технологій.

Китайським компаніям відкриваються нові можливості використовувати свою технічну потужність для отримання додаткових переваг і ресурсів у Білорусі. Це дозволить їм консолідувати свою присутність у країні та розвивати власне виробництво. Така інтеграція сприяє безперебійній торгівлі в Євразії, поглибленню взаємозв'язку та інтеграції Китаю у світову економіку, а також прискорює формування нової моделі розвитку, в якій подвійні цикли взаємодіють та підтримують один одного.

Іншим ключовим китайським проєктом є Білоруська національна біотехнологічна компанія, яка працює над розвитком високотехнологічного агропромислового комплексу. Цей проєкт, який успішно був запущений у виробництво у 2022 році, став першим експортно-орієнтованим підприємством виробництва амінокислот у Білорусі. Реалізація цього проєкту призвела до значного зростання економічних показників та розвитку сільського господарства і тваринництва в країні.

Провідні китайські компанії у галузі виробництва автомобілів, побутової техніки та запасних частин, такі як Weichai Engine, Fast Transmission, Geely Automobile та Midea-Horizon успішно адаптувалися до умов білоруського ринку і внесли значний внесок у модернізацію відповідних галузей. Протягом останніх кількох років, завдяки щільній співпраці та ефективному управлінню цих компаній, виробництво та продажі автомобілів Geely постійно зростали. Geely Car наразі є провідним брендом на внутрішньому автомобільному ринку Білорусі, займаючи приблизно третину ринку в країні.

Для стратегічних інтересів Китаю в Європі співробітництво з Білоруссю має особливо велике значення. Білорусь, яка межує з ЄС і має добре розвинену залізничну та автомобільну мережу, а також прикордонну інфраструктуру, стала природними воротами до ЄС. Членство Білорусі в ЄАЕС та інших пострадянських угрупованнях, таких як Співдружність Незалежних Держав (СНД) і Союзна держава Білорусі та Росії, забезпечило ще одну потенційну вигоду для китайських інвесторів – безмитний експорт товарів білоруського виробництва на пострадянські ринки.

Білорусь є важливою транзитною територією для товарів, що переміщуються між Китаєм і ЄС. Незважаючи на санкції торгівлі між ЄС і Росією, які залишаються нижчими, ніж у минулому, Білорусь лежить на Центрально-Євразійському коридорі, залізничному транспортному маршруті, який починається з Китаю, проходить через Казахстан, а потім прямує до Москви. Звідти вантажі можуть відправлятися або до Санкт-Петербурга, або до білоруського міста Брест, що знаходиться в безпосередній близькості від ЄС [12]. Порівняно з Україною, Білорусь є набагато важливішою транзитною країною для Китаю для проникнення на європейський ринок.

Китай є одним із ключових економічних партнерів для Білорусі та третім за обсягом експортування ринком для білоруської сільськогосподарської продукції та продовольства. Обсяг торгівлі між країнами значно зріс протягом останніх років. Білорусь експортує до Китаю сільськогосподарську та тваринницьку продукцію, таку як яловичину, курятину, молочні продукти, ріпакову олію, картоплю та рибні продукти. Важливу роль у цьому процесі відіграє білоруський високотехнологічний агропромисловий комплекс повного циклу, який використовує китайські пільгові кредити та використовує китайські компанії як генеральних підрядників.

Китайсько-білоруські інноваційні проекти відображаються в таких сферах, як технології, наука та медицина. У вересні 2023 року Міністерство комерції Китаю та Міністерство економіки Білорусі підписали меморандум щодо двостороннього співробітництва в галузі електронної комерції. А в жовтні того ж року, у рамках третього Форуму міжнародного співробітництва ОПОШ, Китай разом з 35 країнами, у тому числі Білоруссю, спільно випустили «Міжнародну рамкову ініціативу економічного та торговельного співробітництва для цифрової економіки та зеленого розвитку» [10].

Слід відзначити значний розвиток співробітництва між країнами у сфері цифрової економіки, який полягає у:

- вдосконаленні інфраструктури інформаційно-комунікаційних технологій, включаючи розвиток швидкісного інтернету, мобільних мереж та інших технологій зв'язку;

- впровадженні цифрових технологій у різні сфери економіки, такі як виробництво, транспорт, охорона здоров'я, освіта та інші;

- використанні онлайн-торгівлі, електронних платежів та інших аспектів цифрової торгівлі;

- створенні та впровадженні інноваційних проєктів у сфері штучного інтелекту, блокчейн-технологій та інших передових цифрових рішень.

Для реалізації культурно-інформаційної складової геостратегії КНР щодо РБ вагомим підґрунтям слугує поширення серед її населення китайської мови. Китайська мова вивчається у 35 початкових і середніх школах, 11 коледжах та університетах Білорусі. Також китайська мова була включена до списку іноземних мов як один із факультативних предметів у Білоруському національному університеті [13].

Інститути Конфуція є центрами, які сприяють вивченню китайської мови та культури у Білорусі. У Білорусі на сьогоднішній день існують 6 Інститутів Конфуція та 2 класи Конфуція. Ці установи пропагують китайську мову, літературу, історію та культуру серед місцевого населення. Вони також виступають пунктами для організації культурних заходів, виставок, семінарів та інших подій, спрямованих на поглиблення розуміння білорусів про культуру та мову Китаю.

Вторгнення збройних сил РФ на територію України суттєво змінило геополітичну ситуацію і вплинуло на китайсько-білоруські відносини. Це призвело до перегляду Пекіном своїх планів щодо просування ініціативи ОПОШ у СЄ. У зв'язку зі зростаючою дестабілізацією військово-політичної ситуації в Україні, увага Китаю була перенесена на Білорусь як на більш передбачувану й стабільну державу та прискорено вступ Мінська до ШОС [14].

За останні роки військове співробітництво між Білоруссю та Китаєм значно зросло. Окрім проведення спільних навчань, антитерористичних операцій та освітніх програм, Пекін виявив особливий інтерес до військово-технічної сфери, де Мінську традиційно є що запропонувати. З іншого боку, Білорусь шукає допомоги від Китаю для зміцнення своєї обороноздатності. Реактивна система залпового вогню «Полонез», яка з'явилася у 2015 році, є найбільш відомим прикладом спільної роботи у військовій сфері між Білоруссю та Китаєм.

Проведення Китаєм загальної оборонної та військово-промислової співпраці з Білоруссю може розглядатися як потужний контрудар проти розширення НАТО. Білорусь розташована на передньому краї кордону з НАТО, і після початку російсько-української війни є центром уваги з його боку. Росія розгорнула тактичну ядерну зброю в Білорусі, а тепер Китай надає військову, політичну та економічну підтримку. Це значно обмежує сили та ресурси НАТО та ускладнює виділення більших ресурсів для Азіатсько-Тихоокеанського регіону.

Висновок. Розглянувши геостратегію КНР щодо РБ можна прийти до висновку, що основним вектором залишається геоекономічний, який включає: інфраструктурний розвиток, економічну співпрацю, інноваційні проекти, людський та культурний обмін. Ці аспекти геоекономічного напрямку співпраці визначають різні сфери взаємодії між Китаєм та Білоруссю та сприяють розвитку обох країн у різних сферах.

КНР виступає потенційною альтернативою російському ринку для Білорусі. Поступово Китай набуває значного впливу на зовнішню політику Білорусі, хоча показники економічної співпраці з Китаєм наразі не можуть конкурувати з російськими.

Співпраця Китаю з Білоруссю, яка знаходиться між ЄС і Росією, може сприяти китайській стратегії посилення співпраці з ЄС, що є ключовим для Китаю у зусиллях посилити співпрацю з Європою. Водночас це дає Китаю можливість мати географічний доступ до центрально- та східноєвропейських регіонів ЄС у рамках ініціативи BRI.

Розвиток білорусько-китайських відносин зміцнює зв'язки між BRI і ЄАЕС. Однак складні відносини між ЄС і Росією, яка є головним партнером Китаю, негативно впливають на здатність Пекіна одночасно співпрацювати з РФ, РБ та ЄС.

Бібліографічний список:

1. Валіон О. Вплив глобалізації на економіку Республіки Білорусь на сучасному етапі. *Міжнародний збірник наукових праць «Україна-Європа-Світ»*. 2017. Вип. 20. С. 194-202.
2. Kaczmarek M., Jakóbowski J., Kardaś S. The effects of China's economic expansion on Eastern Partnership countries. *EU-STRAT Working Paper No. 172019*. URL: <https://refubium.fu-berlin.de/bitstream/handle/fub188/24773/EU-STRAT-Working-Paper-No.-17.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (дата звернення: 02.05.2024).
3. Польовий Т. С. Розширення економічних і політичних міжнародних контактів республіки Білорусь на фоні погіршення відносин із Росією. *Регіональні студії*. 2019. № 19. С. 74-78.
4. Anthony V. Rinna. The Beijing–Minsk Partnership and Belarus's Role in China's Economic Relations with the European Union. Volume 57, Issue 1. 2021. URL: <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0009445520984756#body-ref-bibr34-0009445520984756> (дата звернення: 29.04.2024).
5. Голянич Б. В., Вакуленко В. Р. Шанхайська організація співробітництва: історія, стан та перспективи. *Політичне життя*. 2023. № 3. С.105-123.
6. Preiherman Y. Belarus-China relations amid geostrategic challenges. Blog No : 2024 / 8. 2024. URL:<https://avim.org.tr/Blog/BELARUS-CHINA-RELATIONS-AMID-GEOSTRATEGIC-CHALLENGES-08-02-2024> (дата звернення: 29.04.2024).
7. 从“全面战略伙伴”到“全天候战略伙伴” – 中国—白俄罗斯关系的十年跨越. URL: http://www.rmhb.com.cn/zt/ydyl/202307/t20230712_800336584.html (дата звернення: 29.04.2024).
8. Stonis D. Caught between Russia and China: Belarus Scrambles for Support. URL: <https://www.isdp.eu/caught-between-russia-and-china-belarus-scrambles-for-support/> (дата звернення: 01.05.2024).
9. Гриценко А., Ярмоленко В. Інтереси режиму Лукашенка в контексті візиту до Китаю. Експертна аналітика. Національний інститут стратегічних досліджень. 2023. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/mizhnarodni-vidnosyny/interesy-rezhymu-oleksandra-lukashenka-v-konteksti-vizytu-do> (дата звернення: 03.04.2024).
10. 谢小用大使就中白关系、两国经贸合作、共建“一带一路”合作等问题接受21世纪经济报道专访. URL: http://by.china-embassy.gov.cn/sssgxwdt/202312/t20231230_11215533.htm (дата звернення: 02.05.2024).
11. 中國與白俄羅斯全方位合作扎實推進 URL: <http://cpc.people.com.cn/BIG5/n1/2023/0301/c64387-32633558.html> (дата звернення: 04.04.2024).
12. Kizima S. 'StrategiyaBelarusi v kontekstepolitikiglobal'nykhaktorov' [Belarus's Strategy in the Context of the Politics of Global Actors]. *Upravlencheskoyekonsul'tirovaniye [Management Consulting]*, 1(97), 24–28. 2017. URL: <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0009445520984756#body-ref-bibr34-0009445520984756> (дата звернення: 02.05.2024).
13. 谢小用大使就中白关系、两国各领域合作及共建“一带一路”等问题接受人民网专访. URL: http://by.china-embassy.gov.cn/sssgxwdt/202308/t20230830_11135844.htm (дата звернення: 03.04.2024).

14. Шуляк А., Кулик С. «Стадіонна дипломатія» Китайської Народної Республіки в контексті її геополітичних інтересів. *Регіональні студії*. Луцьк. Волинський національний університет імені Лесі Українки. 2023. № 1 (15). С.124-158.

References:

1. Valion O. Vplyv hlobalizatsii na ekonomiku Respubliki Bilorus na suchasnomu etapi. Mizhnarodnyi zbirnyk naukovykh prats «Ukraina-Yevropa-Svit». 2017. Vyp. 20. S. 194-202.
2. Kaczmarek M., Jakóbski J., Kardaś S. The effects of China's economic expansion on Eastern Partnership countries. EU-STRAT Working Paper No. 172019. URL: <https://refubium.fu-berlin.de/bitstream/handle/fub188/24773/EU-STRAT-Working-Paper-No.-17.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (data zvernennia: 02.05.2024).
3. Polovyi T. Ye. Rozshyrennia ekonomichnykh i politychnykh mizhnarodnykh kontaktiv respubliky Bilorus na foni pohirshennia vidnosyn iz Rosiieiu. *Rehionalni studii*. 2019. № 19. S. 74-78.
4. Anthony V. Rinna. The Beijing–Minsk Partnership and Belarus's Role in China's Economic Relations with the European Union. Volume 57, Issue 1. 2021. URL: <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0009445520984756#body-ref-bibr34-0009445520984756> (data zvernennia: 29.04.2024).
5. Holianych B. V., Vakulenko V. R. Shakhaiska orhanizatsiia spivrobotnytstva: istoriia, stan ta perspektyvy. *Politychne zhyttia*. 2023. № 3. S.105-123.
6. Preiherman Y. Belarus-China relations amid geostrategic challenges. Blog No : 2024 / 8. 2024. URL: <https://avim.org.tr/Blog/BELARUS-CHINA-RELATIONS-AMID-GEOSTRATEGIC-CHALLENGES-08-02-2024> (data zvernennia: 29.04.2024).
7. From «comprehensive strategic partner» to «all-weather strategic partner» – a ten-year leap in China-Belarus relations. URL: http://www.rmhb.com.cn/zt/ydy1/202307/t20230712_800336584.html (data zvernennia: 29.04.2024).
8. Stonis D. Caught between Russia and China: Belarus Scrambles for Support. URL: <https://www.isdp.eu/caught-between-russia-and-china-belarus-scrambles-for-support/> (data zvernennia: 01.05.2024).
9. Hrytsenko A., Yarmolenko V. Interesy rezhymu Lukashenka v konteksti vizytu do Kytaiu. Ekspertna analityka. Natsionalnyi instytut stratehichnykh doslidzhen. 2023. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/mizhnarodni-vidnosyny/interesy-rezhymu-oleksandra-lukashenka-v-konteksti-vizytu-do> (data zvernennia: 03.04.2024).
10. Ambassador Xie Xiaoyong accepted an exclusive interview with 21st Century Business Herald on China-Belarus relations, economic and trade cooperation between the two countries, and cooperation in jointly building the «Belt and Road». URL: http://by.china-embassy.gov.cn/sssgxwdt/202312/t20231230_11215533.htm (data zvernennia: 02.05.2024).
11. China and Belarus make solid progress in all-round cooperation. URL: <http://cpc.people.com.cn/BIG5/n1/2023/0301/c64387-32633558.html> (data zvernennia: 04.04.2024).
12. Kizima S. 'StrategiyaBelarusi v kontekstepolitikiglobal'nykhaktorov' [Belarus's Strategy in the Context of the Politics of Global Actors]. *Upravlencheskoyekonsul'tirovaniye [Management Consulting]*, 1(97), 24–28. 2017. URL: <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0009445520984756#body-ref-bibr34-0009445520984756> (data zvernennia: 02.05.2024).
13. Ambassador Xie Xiaoyong accepted an exclusive interview with People's Daily Online on issues such as China-Belarus relations, cooperation between the two countries in various fields, and the joint construction of the «Belt and Road». URL: http://by.china-embassy.gov.cn/sssgxwdt/202308/t20230830_11135844.htm (data zvernennia: 03.04.2024).
14. Shuliak A., Kulyk S. «Stadionna dyplomatii» Kytaiskoi Narodnoi Respubliki v konteksti yii heopolitychnykh interesiv. *Rehionalni studii*. Lutsk. Volynskiy natsionalnyi universytet imeni Lesi Ukrainky. 2023. № 1 (15). S.124-158.

Holianych B. Relations between the People's Republic of China and the Republic of Belarus: geostrategic aspect

The article examines the main vectors of China's geostrategy in relation to the Republic of Belarus. The leading direction in the Belarusian geostrategy vector of the PRC remains geoeconomic, which includes the following aspects: infrastructural development, economic cooperation, innovative projects, human and cultural exchange. It has been established that since 2022, China-Belarusian relations have moved to the level of «all-weather comprehensive strategic partnership», which consists in the development of cooperation between the countries in various fields in the face of various challenges and threats arising on the way of their development and security. As part of the Chinese geo-economic initiative «One Belt, One Road», the China-Belarus Industrial Park, the Belarusian National Biotechnology Company and an automobile plant have been implemented and are actively operating on the territory of Belarus. A special place is occupied by the China-Belarus Industrial Park, which is invested and managed by China abroad. The industrial park acts as a center of innovation and technological development, attracting more than 120 companies from 15 countries of the world with investments of more than 1.4 billion US dollars.

The industries represented in the park include technology research and development, mechanical engineering, e-commerce and communications, logistics, biomedicine, artificial intelligence, 5G network development and other fields. Identified advantages for the People's Republic of China in the event of the Republic of Belarus joining the Shanghai Cooperation Organization, namely: promoting China's interests in its strategic goals in the Eurasian space, strengthening stability and security in the region, ensuring trade, economic and investment ties between the countries. It was concluded that the main vector of China's geostrategy in relation to Belarus is geoeconomic, which defines various spheres of interaction between China and Belarus. China's cooperation with Belarus contributes to China's strategy of strengthening cooperation with the Central and Eastern European regions of the EU within the framework of the «One Belt, One Road» initiative.

Keywords: *China, Belarus, geostrategy, geopolitics, foreign policy, geopolitical interests, «One Belt, One Road»*